

ЅАНТЌ ^КО-МАКЕДОНСКИ ЗВ

Античко-македонскиот збор политарси кој го употребил Свети Лука бил чиста македонска институција!

Светиот евангелист Лука бил убиен од Грците пагани во Теба!

Пишува:
Александар ДОНСКИ

Во минатиот број спомнавме дека Свети Лука во своите "Дела Апостолски" го употребил античко-македонскиот збор **политарси** (**политархос**). Спомнавме и дека **политарсите** биле еден вид локални (градски) управници и дека биле чиста македонска институција, која ја немало во ниту еден грчки град-држава. Исто така, наведовме податоци според кои овој термин е пронајден исклучително на натписи на територијата на Македонија и дека него го немало во ниту еден старогрчки текст! Римјаните, и по окупацијата на Македонија, ја задржале оваа институција во македонските градови, па од римско време, во Македонија, се зачувани повеќе од педесет натписи во кои се спомнува терминот **политарси**. На територијата на денешна Грција, пак, ниту од римско време не е откриен ниту еден текст во кој е спомнат овој древнo-македонски термин.

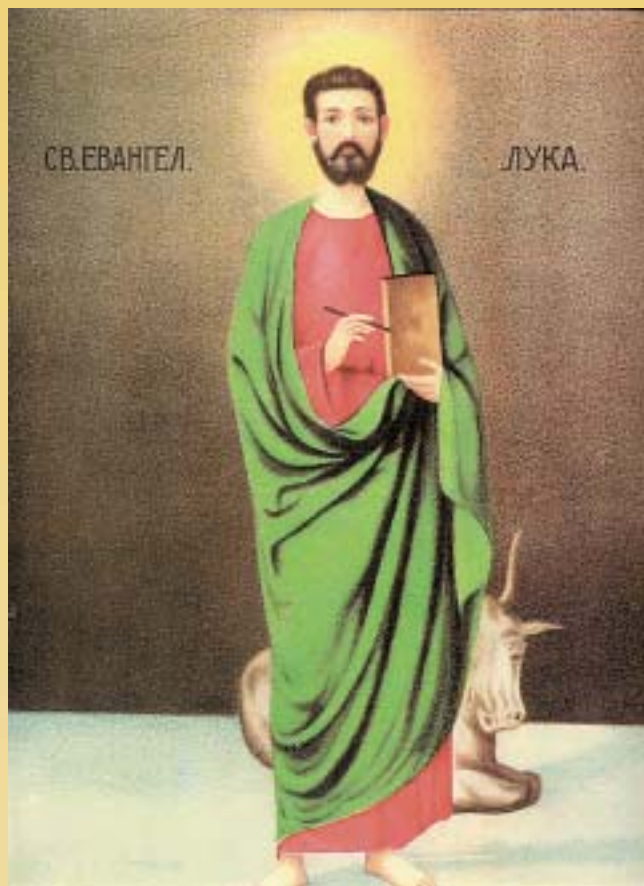

КАРАКТЕРОТ НА ЗБОРОТ ПОЛИТАРСИ

Некој можеби ќе забележи дека терминот **политарси**, кој го употребил Свети Лука во "Дела Апостолски" во основа е грчки. Всушност, терминот претставува кованица во која се содржани именките: **град** (**полит**) и **владетел** (**арх**). На ова ќе одговориме дека е факт оти меѓу досега зачуваните зборови од античкиот македонски јазик се среќаваат и некои

зборови, исти или слични со соодветните термини до тогашниот грчки јазик. Но, за овие зборови се знае дека античките Македонци и навистина ги позајмиле од грчкиот јазик. (Овде нема да навлегуваме во елаборирање на анализите на старогрчкиот јазик во смисла кои елементи од овој јазик не биле оригинални грчки, туку биле преземени од постарите јазици. Оставаме можност за прифаќање на сите идни откритија во оваа насока.)

За да го објасниме ова подобро ќе потсетиме дека и во денешниот македонски јазик имаме прифатено многу странски термини за кои немаме соодветни наши (телевизор, сателит, аудиосистем, телефон) и многу други (секако дека таков е случајот и со сите други јазици на светот - нема јазик кој во себе не содржи позајмици од друг јазик). Е, сега да претпоставиме дека во денешниот македонски јазик ќе биде создадена некоја кованица од два вакви увезени збора, која ќе одговара само на некој автентичен македонски поим. Ваквата кованица (иако во основа ќе биде создадена од увезени зборови), сепак ќе биде македонска, затоа што ќе ја нема во останатите јазици, па дури ниту во оние од кои се прифатени зборовите кои ја сочинуваат. Ист таков бил случајот и со зборот **политарси**. Тој збор е македонска кованица, соодветна за ав-

тентичен македонски поим (специфичен облик на локална самоуправа), што како таква ја немало во јазикот од кој биле примени зборовите од кои таа била создадена.

Значи, терминот (кованицата) **политарси** Македонците најверојатно го создале од позајмени грчки зборови, но она што е поважно е фактот дека ваква кованица немало во тогашниот грчки јазик, затоа што таква институција немало на територијата на денешна Грција. Тоа била чиста македонска институција.

Но, да се вратиме на светиот евангелист Лука. Се поставува прашањето: зошто тој го употребил античко-македонскиот термин **политарси** во своите "Дела апостолски"? Јасно е дека тој и навистина можел да биде само Македонец од Македонија, кој како домороден жител, многу добро знаел за оваа македонска институција, па затоа и ја спомнал во своите дела.

ОР ВО ДЕЛАТА НАРП [ШАН] ЮД SVETI LUKA

ПОГРЧУВАЊЕ НА ЗБОРОВИТЕ

Сигурно дека доколку тој бил Грк (или каков било друг странец), тешко дека ќе употребел туѓ термин, затоа што се знае дека Грците во антиката, главно, ги **погрчувале** сите странски термини (поими, топоними, па дури и лични имиња) на кои наидувале. Тоа е познатиот феномен **Interpretato Graeca** (за кој подетално пишува д-р Наде Проева во својата книга "**Студии за античките Македонци**"). Преку овој феномен оригиналните имиња на многумина египетски, индиски, либиски, македонски и други негрчки божества во старогрч-

ките записи биле заменуваани со имињата на најблиските соодветни божества од грчката митологија. Тогашните старогрчки автори воопшто не се мачеле да ги запишуваат оригиналните имиња на овие божества, туку едноставно нив ги заменуваале со имиња од сопствената култура. Така било и со личните имиња и топоними од странските негрчки народи.

Тоа значи дека доколку Свети Лука бил Грк, тогаш со голема веројатност можеме да претпоставиме дека (во согласност со однесувањето на мнозинството тогашни грчки автори, кои обилно го користеле феноменот Interpretato Graeca) и тој ќе го **заменел** македонскиот термин **политарси** со некој приб-

УЛИЦА ОД СКУПИ

лижен, нему познат и поблизок, грчки термин за **градските старешини**. Но, тој го употребил токму оригиналниот македонски термин. Дали ова не е силна индиција за неговото македонско етничко потекло?

Овде секако е и неговото име Лука, произлезено од коине терминот **луks**, што значи светлина, но воедно сосема одговара и на денешниот македонски збор **луч** т.е. **лaч** (зрак од светлина).

Да го спомнеме и фактот дека делови од своето Евангелие Свети Лука ги напишал токму во Македонија, и тоа во градот Филипи (подетално кај д-р Ѓорѓи Поп-Атанасов - "Библијата за Македонија и Македонците", цит. дело, стр.115).

Интересно е и тоа што додека светиот евангелист Лука среде Македонците пишувал делови од Евангелието, на територијата на денешна Грција тој бил мачен и обесен. Конкретно Свети Лука бил убиен од страна на Грците во Теба.

(продолжува)

ИСКОПИНАТА ИСАР